

SANKT OLAV

St. Olav utkommer en gang ukentlig. — Abonnement både for inn- og utland tegnes på alle postkontorer eller direkte, skriftlig, i Ekspedisjonen, Akersveien 5. Abonnementpris kr. 2,50 pr. kvartal forskuddsvis betalt. — for utlandet tillegg av vedkommende lands avisporto. Opplagelser må være Ekspedisjonen i hende senest 14 dager før hvert kvartalskifte. — Annonser må være innsendt innen mandag aften. — Manuskript innen fredag aften.

INNHOLD: „Den religiøse krise“. — Paven privat. — Svenske helgenlegender. — Kongressen i København. — Et 10-års jubileum. — Kongressen i Dublin. — Herhjemme — og derute.

ST. OLAVS REDAKSJON, AKERSVEIEN 5 - OSLO - TELEFON 23743

RETT + OG + SANNHET

„Den religiøse krise“.

Av A. J. LUTZ, prest i dominikanerordenen.

Den foredragsserie som blev holdt i høst under denne fellestitel av redaktør R. Thommesen, pastor Erik Veel og andre kjente personligheter, foreligger nu i bokform, og vi kan være takknemmelige fordi vi således har anledning til å drøfte de fremsatte idéer mere i ro. Om redaktør Thommessens foredrag har jeg allerede for nogen måneder siden skrevet endel. Og så hans kollegers utredninger er tankevekkende.

Først har vi pastor Veels svar på spørsmålet: «*Er forkynnelsen tidsmessig?*» Et spørsmål som også vi katolske prester bør stille oss når vi ransaker vår samvittighet. Pastor Veel har ikke lite å utsette på forkynnelsen i vår tid. Den har ennå ikke kunnet «sprengne rammen», ikke kunnet komme over «en egen prekenstype» med de samme tanker og vendinger, de samme forslitte talemåter. «Saltet mister sin kraft; religionen taper sin makt, blir kjedelig og uvirkelig og henviser til en skyggetilværelse. I virkeligheten sitter troen redd og engstelig og skjelvende for hvert friskt vindpust fra det virkelige liv».

En tidsmessig forkynnelse må være «sann og ærlig». Den skal gi uttrykk for opplevelse og en livsopfatning, skal være personlig, ikke behersket av teologi. Deretter må forkynnelsen være realistisk, «ikke metafysiske tanker om Gud, Kristus, synden og det hinsidige, men realiteter, det nærværende, livet som det leves idag».

De sistnevnte bemerkninger vilde vekke forbauselse hvis vi bare tok ordene i deres bokstavelige betydning. At en preken om Gud, Kristus, synden og det hinsidige skal mangle realitet, vil pastor Veel sikkert ikke påstå, heller ikke at disse emner skal mangle kraft til å oppløfte, trøste og veilede en opmerksom menighet. Men de må fremføres på en annen måte enn med ferdiglagede formler som evindelig vender tilbake i forkynnelsen. Og deri er jeg fullt enig med pastoren.

Men skal forkynnelsen være preget av frisk, personlig tenkning og gjøre inntrykk av realisme, så har man ikke lov til å «bli teologen kvitt», som pastor Veel tilråder oss. Tvertimot, jeg er av den mening at opplevelsen f. eks. aldri kan erstatte teologien. Mener man med «opplevelse» en følelsesfull grepethet, så har den bare religiøs verdi, hvis den blir fremkalt av religiøse realiteter; og hvorledes får vi almindelige mennesker tak i dem, hvis ikke ved teologien? Mener man derimot med «opplevelse» det vår katolske mystikk kaller sånn, så er vel teologien ikke nødvendig; ti i den forstand er opplevelsen en underfull, overnaturlig og umiddelbar kontakt med Gud, hvor alle ord og bilder, også de bibelske formler, blir borte, og hvor sjelen på en utsigelig måte senker sig ned i Gud. Her er altså teologien overflødig.

Men står det i vår makt å ha sådanne opplevelser?

Nei. Gud alene opplever Gud av egen kraft. Skal vi oppleve Ham, så må det skje ved Guds nåderike inngripen i vårt sjeleliv. Av oss selv kan vi ikke på den måte oppløfte oss til Gud. Vår forkynnelse er altså henvist til teologien. Og jeg er sikker på at pastor Veel ikke har så meget imot teologien, slik som vi oppfatter den. For oss er teologi nemlig i grunnen ikke annet enn meditasjon over Gud og over menneskets og verdens forhold til Gud, slik som vi kjenner det gjennom naturen og gjennom Jesu åpenbaring. Teologien tar altså det virkelige menneske og det virkelige liv, men sett i den klarhet som utgår fra Gud. Den er i høi grad realistisk, fordi den har som første objekt den realitet som er tingenes ur grunn. La oss for Guds skyld ikke bli teologien kvitt! Ellers kommer vi til å holde preken, som virker likeså kjedelige og tomme som «den religiøse snakk» pastor Veel med rette har så meget imot. At han i grunnen er enig med mig viser det siste avsnitt i hans foredrag, hvor han kommer inn

på «den indre enhet i tilværelsen» ved å kjenne sig i forbindelse «med livskilden, Gud». Er vi det, da er vår forkynnelse ærlig og sann og fruktbar.

Efter pastor Veel kommer Emil Smith med en betraktning om «Livsorientering». Den går ut fra den tanke at «livsopfatning, moral og religion, er bunnet fast til samfundets struktur». Samfundets mere eller mindre stabile livsforhold skal ha til følge en mere eller mindre stabil moral og religion. Disse skal i den grad være avhengige av samfundets tilstand at man kan kalle vår tidsalder for irreligiøs og umoralisk «fordi samfundssystemene nu er gjenstand for en voldsommere omlegning enn kanskje nogen gang tidligere i menneskehetens historie».

At samfundet med sin stabilitet eller sine omveltninger forandrer synet på moral og religion hos mange er et faktum, og kunde jeg med E. Smith «godta det sociale system — nemlig summen av samtlige livsvilkår for oss som samfundsvesener — som grunnlag for all moral og religion», så vilde jeg også finne det rimelig, at de skiftende tider utarbeider en ny moral og religion. Men på dette punkt er jeg av en absolutt motsatt mening. Det er ikke samfundet som skaper moralen; det er moralen som danner samfundet. Menneskene slutter sig sammen drevet av en naturtrang, vel; men de innretter sitt samfund, omlegger det ved resolusjoner eller bevarer det ved konservative institusjoner, alt efter de idéer de har om godt og ondt, om rett og urett, om orden og uorden; alt efter den gode vilje de har eller ikke har til å overholde naturloven og til å foretrekke det felles gode, fremfor sine egne egoistiske interesser. Når der finnes samfund med «stor elendighet» så er det nettop fordi deres organisasjon er preget av umoral, som regel av den umoral som heter egoisme og som er hovedårsaken til den urettferdige fordeling av den jordiske rikdom i den moderne tidsalder, som den var hovedårsaken til slaveriet. Utvikling finnes vel i moralens og religionens formulering; men moralen og religionen har sin verdi i sig selv; de har begge to sitt utspring i Gud, ikke i mennesket, og de vil vise den vei mennesket har å gå for å finne frem til Gud. En vesentlig omlegning av moral og religion er derfor utelukket; ti Gud er evig den samme, og menneskets natur i sitt vesens dyp likeledes. Ta et civilisert menneske av den mest forfinede klasse og still det ved siden av et primitivt menneske etsteds i en urskog, forskjellen er bare på overflaten. Det primitive som det civiliserte eier en udødelig sjel med en udødelig trang til Gud. At bevisstheten herom ennå ikke er våknet, som det er tilfelle hos en del ville, eller at den er sluknet, som det hender hos civiliserte, er i grunnen en og den samme elendighet.

I den følgende betraktning av pastor E. Veel, «*Er religion nødvendig*», støter jeg på en bemerkning som jeg tror er uriktig, nemlig at utviklingen i religionens ytre form «går fra lavere til høyere trinn». Jeg tror ikke at religionshistorien uten videre kan fastholde denne påstand. Der finnes primitive folkeslag, negerstammer i Afrika f. eks., som uten tvil kjenner den

ene sanne Gud, mens et høit civilisert folk som japanerne eier i sin shinto en religionsform som står langt tilbake for negrenes tro. (Cf. A. Le Roy: «Religion de primitifs»). Ellers synes jeg meget godt også om dette kapitel av pastor Veel. At «mysteriet» blir stående til tross for videnskapens fremskritt er så sant, så velgjørende å få bekreftet. Også dette at religionen er «det sterkeste ryggstø for moralen» har vår tid godt av å høre. Jeg vilde bare undgå å bruke uttrykket «samvittighetens kategoriske imperatif». Det minner for meget om Kants antonome samvittighet, altså om en moral som søker sitt dypeste grunnlag i mennesket, ikke i Gud.

Særlig takknemlig er jeg H. H. Gran for hans betraktning om «*Religion og naturvidenskap*». I en tid hvor der fremdeles hersker den overtro at tro og viden er uforenelige, virker det velgjørende å lese dette kapitel. Videnskapen er desto større jo bedre den kjenner sine grenser, og jo strengere den vokter sig for overgrep mot filosofi og religion. Uvilkårlig tenkte jeg, da jeg leste H. H. Grans uttalelser, på Pasteurs ord: «Liten viden fører bort fra Gud; megen viden fører tilbake til Ham». (Peu de science éloigne de Dieu, beaucoup de science ramène à Lui).

Dr. Richard Eriksen gir oss en verdifull oversikt over «*Psykoanalyse og religion*». Psykoanalysen har sine forkjempere og sine motstandere. Dessverre er der dem som tar parti for eller imot uten riktig å vite hvad de taler om, når de kaster omkring sig med de tekniske gloser: «forvrengning», «sublimering», «underbevissthet» o. a. At Freud blir misforstått er jo å beklage. Men med større rett kan vi beklage at Freud selv har misforstått sjelslivet. Freuds psykoanalyse er ett blandt flere forsøk på å granske sjelens dyp, ut fra foreteelser som henger sammen med vår fysiske natur. Han vil endog rett og slett føre sjelslivet tilbake til en sådan foreteelse. Han er på villspor. Sjelens natur og dype rikdom er noget lønndomsfullt og uransakelig. Men i det minste kan vi fastslå to ting, og de taler imot Freud, nemlig at sjelen eier evner som raker op over det fysiske, derefter at sjelens grunntendens går ut over alt endelig og begrenset. Det er denne grunntendens som er drivkraften til all menneskelig livsutfoldelse; det er denne og ikke en drift, vi har felles med dyrene, som behersker vårt liv, skaper kunst, gjør religiøs.

Dr. Eriksens utredning har det dobbelte fortrinn å gi en klar beskrivelse av psykoanalysens grunnlinjer og å vise hvordan det underbevisste som Freuds analyse fører op til bevisstheten, bare er en liten provins av den menneskelige natur.

Boken slutter med pastor Erik Veels avskjedspreken til sin menighet på Moss. Den har de egenskaper pastoren krever for den tidsmessige forkynnelse: ærlighet og sann personlig overbevisning. Den inneholder endog — pastoren må tilgi mig — teologi.

Paven privat.

Litt av hvert om noen av de siste av dem.

II.

Da Pius X var død satte hans etterfølger — som var av mindre enkel natur og av mere aristokratisk oppdragelse — en del av de avskaffede regler i kraft igjen. Men ikke alle. Der såes oftere kirketyrster eller diplomater ved Benedikt XV's lunch, men det var undtagelsesvis og hendte bare når Benedikt XV hadde særlig interesse av å komme i nærmere kontakt med en svært fremstående personlighet.

Den nuværende pave spiser alltid alene. Men det er ikke fordi han har selvfølelse, og ikke fordi han vil gjeninnføre de hierarkiske skikker fra gammel tid. Han setter Pius X og dennes gjøren og laden overordentlig høit, ja han beundrer ham. Nei, grunnen til at Pius XI spiser alene er snarere et utslag av hensynsfullhet mot omgivelsene. Ja det kan vel ikke gjøre noget å røbe det — den nuværende pave har den lille feil at han er meget upresis til bords. Han tar sine plikter meget alvorlig, og det kunde ikke falle ham inn å avbryte sitt arbeide fordi om det er «time for supper». Dessuten vet han at han — hvis han skulde ha gjester til bords — vilde bli nervøs og distraheret hvis måltidet da skulde måtte utsettes. Han mener det er en uhøflighet å vise distraksjon under konferanser, og om mulig en ennu større uhøflighet å la en gjest vente, derfor spiser han alene.

Men selv om han sitter alene til bords, liker han ikke å være helt isolert ved denne fysiske og åndelige rekreasjon midt i dagens strev og slit. Han vil gjerne ha sine nærmeste medarbeidere omkring sig, og han prater da med disse om smått og stort, likt og ulikt, som har funnet sted siden siste måltid. Derfor er næsten alltid noen samlet omkring ham når han spiser. Det er ikke bare tillatt å underholde Hans Hellighet da, det er påbudt. Konversasjonen svinger fritt fra det til det andre emne, men «arbeidsprat er bannlyst». Ved og i anledning av Pius XI's tiårsjubileum som pave blev hans vita så nøie omtalt i verdenspressen, så det skulde ikke behøve å bli omtalt nu, men det er nødvendig å gjennomgå hans karriere i korte trekk for å få konstatert det naturlige i hvad han interesserer sig for, hvad han sysler med og liker å snakke om i sin fritid.

Som ganske ung beundret Achille Ratti den gamle Leo XIII umåtelig. Leo XIII var da også en mann av høi kultur og med skarp intelligens, så det var rimelig at den unge, intelligente Ratti beundret ham, ikke bare i egenskap av pave, men også som lærd. Ratti blev i 1879 sammen med sin studiekamerat Lualdi — nu kardinal og erkebiskop av Milano — tildelt doktorgraden ved St. Thomas akademi. Nu la Leo XIII megen vekt på titler erhvervet nettop her, og da man gjorde ham opmerksom på de to unge doctores og lot ymte om at mange i dem så to fremtidige Kirkens lys, til-

stod den gamle pave dem en privataudiens. Ved denne underholdt paven sig lenge med de to unge geistlige og gav dem til slutt sin velsignelse. Styrket, og som fornyet i hjerte og sinn, vendte de to tilbake til Milano og kort tid efter blev Ratti utnevnt til professor i dogmatisk teologi ved universitetet der. I 1888 blev han ansatt ved Milanos bibliotek Ambrosienne, som var grunnlagt av Kardinal Fredrik Borromeus, fetter av St. Karl Borromeus. I 1907 døde bibliotekets prefekt, Mgr. Ceriani, og Ratti blev hans selvfølgelige etterfølger. I 1912 blev han viceprefekt ved Vatikanets bibliotek og innehadde denne stilling til han i 1918 blev sendt til Polen av Benedikt XV. Man må jo forstå at det blir litteraturen som beskjeftiger Pius XI i hans fristunder. Og med sine omgivelser diskuterer han næsten aller helst litteratur. Han er ikke bare den strengt dogmatisk lærde, men på samme tid den videnskapelig dannede mann, den klartseende dommer og den på nye og originale idéer rikt forsynte, objektive kritiker. Han nærer blandt annet en voldsom beundring for Alessandro Manzoni og mener at denne er en av de største italienske skribenter siden Dante. Det er ikke bare klassikerne han kjenner. Alt litterært av virkelig interesse, som kommer ut, leser han, diskuterer han og kommenterer han. For en tid siden diskuterte han med noen andre, hvem som vel kunde være Frankrikes største og betydeligste katolske forfatter.

Nogen nevnte Pascal, andre Fenelon. En holdt på Francois de Sales, mens andre fremholdt Veillot. Hans Hellighet var ikke enig med noen av dem og fremhevet — ved citater efter hukommelsen — at det måtte være Bossuet. Helt fra Pius XI var den ganske almindelige don Ratti har han også selv vært leverandør på det litterære marked. Han har levert utallige bidrag til litterære og kulturelle tidsskrifter, likesom han også har utgitt flere selvstendige bøker og essays, hvorav flere på fransk, blandt annet den meget leseverdige: «Saint Charles Borromée et les Exercices de Saint Ignace». At Hans Hellighet er en meget fremragende skribent, med en meget klar, kraftig og sterkt personlig preget stil, kan man forstå ved den kraft og tyngde i ånd og form som stråler ut av de meddelelser og brev han fra tid til annen sender ut i egenskap av den Romersk-Katolske kirkes overhode. Aviser og tidsskrifter leser Hans Hellighet meget gjerne, så langt tiden tillater. Om formiddagen lar han sig fortelle kvintessensen av de viktigste begivenheter i Italia og utlandet. Er det særlig sensasjonelle ting som har funnet sted, nøier han sig ikke med mundtlig gjenfortelling, men kaster sig over avisen med en gang. Om aftenen er det imidlertid Pius XI hovedsakelig tar sig tid til avislesning og studiet av litterære verker. Det er først

om aftenen han har riktig anledning til å gi sig sine interesser riktig ivold.

Ja, det er aften. Dagens arbeide er slutt. Hele Vatikanet har inntatt dagens siste måltid — undtagen kanskje Hans Hellighet selv. Ingen har det travelt mer. Etter at maten er fortært lar han sig bringe de katolske aviser, som han selvfølgelig først og fremst leser: Den officielle «Osservatore Romano» og «Corriere d'Italia» som er et meget utbredt og populært blad. Så, ved ti—elve-tiden om kvelden trekker Hs. Hellighet sig tilbake til sine private værelser.

Disse avisene, ja. For en kolossal utvikling. For en forskjell på dem av idag og de samme to for en femten til tyve år siden. Ikke bare i dybde og vesen, men også i format og teknisk fullkommenhet. Før stod det ikke stort annet i «Osservatore Romano» enn de offisielle notiser om Hans Hellighets private og offentlige audienser, bekjendtgjørelser av Kirkens avgjørelser, offisielle dementier og kommentarer o. s. v. i det uendelige. Stoffet bestod ikke av stort annet enn dødsens kjedelige gjentagelser. Idag er «Osservatore Romano» en av de mest moderne og levende, best underrettede og redaksjonelt mest høitstående aviser i hele Europa. Det er ikke bare katolske aviser som finner veien til Pius XI. Han holder sterkt på å få vite hvad den radikale presse — og den i religiøs henseende anderledes menende — sier. Selv om det aldeles ikke dekker hans mening og ofte gir uttrykk for en opfatning av forskjellige spørsmål, som han selv finner helt forkastelig. Men han følger med i, og interesserer sig for, alle de meningsavskyngninger, som blir fremholdt for ham. Sociale spørsmål opnar meget av hans interesse, særlig er det nu arbeidsløshetsproblemet han beskjeftiger sig med.

Når Hans Hellighet, Pius XI, ved ti til elve-tiden om aftenen trekker sig tilbake er det altså ikke for å gå til ro, men for i en kortere eller lengere tid å være helt for sig selv, det vil si, lese litt god litteratur og kanskje lese beretninger om vellykkede og dristige tinnebestigninger. Ja, allverden vet jo at Achille Ratti var (og er?) en meget dyktig klatrer. Man skulde kanskje tro at en så høi geistlig, med så litterære interesser, og med et så langt opphold i biblioteker med støvete bøker, bak sig — skulde se ut og være som en almindelig, men det være langt ifra.

Hans mange tinnebestigninger og fjellturer har gjort at han er frisk og sterk av utseende, legeme og ånd.

For en tid siden blev det på en av Oslo kinematografer fremvist en ukerevy foran et meget sørgelig og nokså slett stykke. Blandt annet fikk man se Hans Hellighet tale. Han var så livlig og spretten i sine bevegelser, at publikum uvilkårlig begynte å le. Det blev den eneste latter den aften og den skaffet Pius XI. Han er i høi grad et menneskelig menneske, og hans mange forskjellige og forskjelligartede gode egenskaper gjør ham til mere enn det. Hans interesse for tinnebestigning har vært symbolsk for ham og hans liv. Opper, stadig oppover — i hans forhold til sig selv, til menneskene og til Gud. Mot lyset, for videre syn for sig selv og andre, til menneskehetens beste. Når man

ser ham får man trygghetsfølelse og ro i sinnet. Snaker man med ham blir man glad.

De som for mange år siden gjorde Leo XIII oppmerksom på Achille Ratti har fått rett. Han er blitt et Lumen Ecclesiae. En gang å ha møtt Pius XI gir bedre forståelse av de evigunge ord:

Qui habitat in adjutorio Altissimi, in protectione Dei coeli commorabitur. «Den som bor i den høiestes hjelp, hviler under den himmelske Guds beskyttelse.»

L.

Svenske helgenlegender.

Bearbeidet oversettelse av Iwan B—W.

I. St. Sigfrid.

Slaget ved Svolder år 1000 danner med hensyn til kristendommen et vendepunkt i Nordens historie. De fornemste av Olav Trygvasons fiender gikk etter seieren over til kristendommen, og den tapreste av dem alle, Erik Jarl, sies under selve striden å ha gjort det løfte å bli kristen, hvis han vant seieren. Eriks bror Sven fulgte hans eksempel. Også Olof, Sveakongen, den mektigste drotten i Norden, antok snart etter offentlig og høitidelig den nye lære. Kong Olav Trygvasons hofbiskop Sigurd, en englander, den samme der etter Svolderslaget tok sig av dronning Tyri, skal ifølge sagaen være den som døypte Olof Skótkonung. Dåpen skal ha funnet sted i Husabykilde ved Kiune-Rune i Westergötland, som ennå i dag bærer navnet «St. Sigfridskälla», da det ifølge en annen legende er den Sigfrid om hvem vi her skal berette som har døpt kongen. Navneforvekslingen av Sigurd og Sigfrid forklares lett hvis man kjenner sagaens art, hvor gjerne den overflytter på den av folket mer kjente, den mindre kjentes handlinger.

Nogen grunn for kongens overgang til kristendommen vites ikke. Muligens hadde de kristne lærere som fulgte med faderen fra Danmark hatt innflytelse på det lett mottagelige ynglingsinn. Imidlertid skal Olof selv etter Svolderslaget ha gjort henvendelse til nevnte Sigurd om å komme til Sverige, hvilket biskopen også gjorde. Han kalles i sagaene «den rike», hvilket beviser den store anseelse han hadde, og samme sagaer fremstiller ham som «en mann med et mildt og kristelig sinnelag», fullkommen voksen til det vanskelige kall å virke blandt Nordens ville og hårde folk.

Kong Olof i Sverige var en meget ivrig kristen, og Adam av Bremen kaller ham sogar «den allerkristeligste konge». Legenden forteller at Olof selv henvendte sig til den engelske konge og bad ham sende sig en kristen lærer. I England holdtes det råd herom, men ingen vilde påta sig dette vanskelige arbeide. Da meldte det sig en mann fra York ved navn Sigfrid. Han blev viet til misjonsbiskop og drog avsted. Over Danmark kom han til Sverige, hvor han gikk iland i Småland, og ennå idag bærer det sted hvor han landet navnet «St. Sigfrids hamn». Endelig kom han til en egn med gressrike

marker og fiskerike vann. Det var i Wærend. Her reiste han et telt til hvile for sig og sitt følge, blandt hvilke var hans tre frender Unaman, Sunaman og Winaman. Om natten viste der sig for Sigrid i drømme en engel som førte ham til en sjø i nærheten, hvor der var en holme, og på denne utpekte engelen et sted hvor Sigfrid skulde bygge en kirke. Da Sigfrid våknet fant han også snart stedet som engelen hadde vist ham i drømmen. Dette kaltes dengang Østrabo. Nu ligger der en by ved navn Wexiö, og kirken, hvis plass engelen hadde utpekt, er nu plassen for byens domkirke.

Man tror at Sigrid har lagt grunnen til denne kirke. Da det blev bekjent i egnen om de fremmedes ankomst samledes der sig folk fra alle kanter i Østrabo. Fremlingene viste sig å være saktmodige og fredsomme folk. Sigfrids høie og ærverdige skikkelse gjorde dog sterkest inntrykk på dem. En av kongens utsendinger forteller om dem ifølge legenden: «Jeg så deres formann, som hadde høi anseelse og myndighet med sig. Han var iført en hvit sid kjortel helt ned til føttene, og for ham bøiet de andre sig til jorden. Jeg så også et bord bedekket med en snehvit duk, hvorpå blev lagt et ganske tynt brød og et drikkekar, hvori en av dem heldte noget drikkendes. Da dette var gjort, hvisket han ganske sakte og sommetider ropte han høilydt. Så tok mannen med den eiendommelige drakten det tynne brødet, og efter at han hadde hvisket noget over det, løftet han det høit op, og for mig syntes det ikke anderledes enn at det var et lite barn han opløftet i sine hender og som smilte til den gamle mannen.» Slik var hedningenes inntrykk av misjonærenes optreden. Vi forstår at Sigfrid viste sig for dem i full biskoppelig skrud. Gudstjenestens usedvanlighet og Sigfrids flytende veltalenhet vakte hedningenes beundring og grep dem. De lyttet med opmerksomhet til hans tale og på det almindelige ting blev det bestemt at 12 mann, en fra hver av de tolv slekter, som dengang fantes i landet, skulde utsendes og på almuens vegne utspørre den fremmede mannen om hans lære. Sigfrid fremla for dem enkelt og liketil den kristne tros grunnsetninger og disse tolv lot sig døpe. Ved Østragårdsbakken nær Wexiö skal Sigfrid ha døpt alle dem som antok den kristne lære, og kilden som de blev døpt i kalles ennu idag «St. Sigfrids Källa».

Kong Olof befant sig nu i Westergötland og det kom bud til biskopen fra ham, som skulde føre denne med sig til kongen. Sigfrid fulgte kongens bud og overtok menigheten til sine tre ovenfor nevnte frender. Underveis preket han kristendommen for hedningene og mange lot sig døpe. Ved Utvängstorp i en kilde, som også bærer hans navn, skal han ha forrettet den første dåp i Westergötland. «U-tvængs-torp» d. v. s. de udøptes — utvettedes — bygd. Der vises ennu St. Sigfrids vandringsstav, som opbevares i kirken bakenfor alteret.

Ved Husaby traf han kongen. (Ifølge legenden er det denne Sigfrid som nu skulde ha døpt Olof Skötkonge). Kongens barn og mange av hans menn lot sig døpe, og kongen gav hele Husaby kongsgård til bispesete og midtpunkt for for en prestelig forvaltning.

Dessuten anla og innviet Sigfrid tre kirkegårder, hvilket tyder på at de kristnes antall allerede var ganske betydelig. Biskopstaven i Husaby var den første i Sverige, og Skara stift, hvorhen den flyttedes da Skara domkirke blev ferdig, er altså uten tvil det eldste i det egentlige Sverige.

Mens Sigfrid var i Westergötland fikk han sørgelige tidender sydfra. Hans tre frender hadde med omsorg og kjærlighet skjöttet menigheten i Østrabo. Deres kostbare kirkekar, begere, fat og skjeer av gull og sølv hadde nok optendt rovlysten hos nogen av hedningene, og en natt overfalt disse de tre misjonærer og drepte dem. Deres hoder hugget de av og kastet dem i et kar som fyltes med sten og senkedes i en sjø i nærheten. Likene trakk de inn i skogen hvor de skjulte dem under en svær stenhaug.

Men hver natt såes der en høi lyssøile over stedet der likene lå, og da dette vakte folks opmerksomhet flyttet morderne sine offers legemer til et sted som aldri blev kjent.

Dypt bedrøvet efter å ha fått disse sørgelige meldinger skiltes Sigfrid fra kongen der deltok i hans sorg. Veien til Wærend var tung og tungere det arbeid som ventet ham. Men Sigfrid sparte ikke sig selv i arbeidet i Guds tjeneste — om dagen i preken og om natten i bønn.

Da han en natt vandret ved Heigasjöns strender, så han tre klare stjerner stråle på vannet. Sigfrid trakk av sig sine skor og gikk ut i vannet for å møte de tre lys. Men da forsvant de og han så dem ikke mer. Men i det han bøiet sig ned treffer hans hånd et kar som han bar i land. I karret lå hans tre frenders avhuggede hoder. Den gamle mann grepes av dyp sorg og hete tårer rant nedover hans kinner og i nattens stillhet ropte han: «Hevne Gud dette!» Da svarte røster fra de tre hoder: «På barn og barnebarn skal det bli hevnet!» Det er blitt optegnet at mordernes etterkommere i flere ledd har fått undgjelde for fedrenes brøde.

Sigfrid skal ha gjennomreist hele Sverige. Døpte, innviet prester og bygget kirker. For øvrig vites det lite om hans levnet, ikke engang hans dødsår er sikkert kjent. Han gikk en gang — det var en Langfredag — for å vederkvege sig med et bad. Tanken på den synd han hadde begått ved på denne måte å ha feiret Kristi korsfestelses høitid gav ham en så stor sorg i sjelen at han noen få dager etterpå fallt i en meget smertefull sykdom i hvilken han «saligen overgikk fra dette jordiske liv til den Allmektige Gud».

Sigfrids minne blev hellig for folket.

«Sigfrids-messan» — en av de fornemste i Småland — er ennu en levning fra Sigfrids høitidsdag 5. februar og Wexiö domkapitel fører den dag i dag i sitt segl karret med de tre avhuggede hoder.

Vi kunde ha stor fred, dersom vi ikke bekymret oss om andres tale og gjerning, som ikke vedkommer oss.

Kongressen i Kjøbenhavn.

Valfarten til den eukaristiske kongress i Kjøbenhavn har møtt stor interesse blandt alle norske katolikker. Vi kan nevne at her i Oslo har allerede tolv unge menn meldt sig.

Det er å ønske at hver menighet over hele landet kunde sende en eller flere representanter fra menigheten selv. Hvis dette skulde være umulig, kan menigheten allikevel få en representant, på den måte at den sender et bidrag, større eller mindre, til direktøren for valfarten pater *H. D. Béchaux*, Neberggaten 15. Direktøren sammen med sogneprestene i Oslo vil da utnevne én som representant for vedkommende menighet og gi denne representant det innkomne bidrag.

På denne måte kan alle norske katolikker ta del i valfarten, nogen i virkeligheten, andre ved sine bidrag. Intet er et større bevis på solidaritet blandt de forskjellige menigheter, og som Paulus skriver til Korintierne: «Fordi der er ett brød, er vi ett legeme, enda vi er mange; for vi har alle del i det ene brød.» (1 Kor. 10, 17).

Vi tenker især på dem som lengter etter å reise til kongressen, men på grunn av alder, sykdom eller familieforhold ikke kan det. Det er sikkert at våre trofaste søstre i de forskjellige hospitaler og klostre, som heller ikke kan reise, med glede vil gi sine bidrag for derved å forøke antallet av norske katolikkers deltagelse i kongressen.

Den som vil ta del i valfarten må melde sig innen den 10. juli hos Pater Béchaux.

B.

Et 10-års jubileum.

Den 23. mai sistleden var det 10 år siden H. H. Pave Pius XI utnevnte Mme. F. *Steenberghe-Engeringh* til formann i det Internasjonale Katolske Kvinneforbund, som teller 25 millioner kvinner. I anledning av jubileet overraketes Mme. *Steenberghe-Engeringh* pavens portrett med navnetrekk, hvorunder der stod følgende linjer:

«Til vår kjære datter, Flora *Steenberghe-Engeringh*, formann i det Internasjonale Katolske Kvinneforbund i anledning av formannsstillingens 10-års dag. Vi sender Dem av ganske hjerte den Apostoliske velsignelse med takk for Deres opofrende arbeide i Den *Guddommeliges tjeneste*.»

Vatikanet, 19. mai 1932.

PIUS P. P. XI.

På vegne av Unionens styre sendte Mme. Vélard jubilanten et lykkønskningstelegram, mens de hollandske medlemmer, den åndelige rådgiver, Mgr. Hoogveld og sekretæren Melle Romme avla jubilanten besøk for å gratulere og overrekke et brodert håndarbeide, forestillende «Bebudelsen», som for anledningen var tegnet av en kunstner og brodert ved Kunstindustriatelieret. Mgr. Hoogveld uttalte bl. a.: «Mme. Steenberghe, De har måskje ikke engang lagt merke til, at De idag feirer et jubileum, idet det idag er 10 år siden H. H. paven utnevnte Dem til Unionens formann, og på grunn av jubileet har styret idag uten Deres vidende besluttet å feire dagen og gi en karakteristikk av Deres person og arbeide. Jeg vil da herved forsøke med noen korte setninger å gi et resyme av Unionens og formannens arbeide. Unionen gir uttrykk for den edleste og kraftigste katolske aksjon, det apostolat, som den hellige Fader uavladeligen anmoder alle sine barn å fylkes om, og som skulde være et middel til opretholdelsen av *Vårherres* kongedømme her på jorden midt i våre dagers dekadence, håpende på, at vårt arbeide kan sende lys ut over verden. I den eldste kristentid, da kvinnens apostolat spilte en stor rolle, var deres arbeide til den største nytte og til styrke for troens utbredelse. Apostelen Paulus nevner i sine brever et stort antall kvinner, som med iver støttet apostlene i deres arbeide, og ved sitt kjærlige, opofrende arbeide hjalp til utbredelsen av Det glade budskap. Dersom den øristelige ånd atter vil bli universal, vil vi ha en garanti for kristendommens ekte kjærlighets seier i vårt århundre. Og Unionen forsøker overalt å opvekke det store apostolat, hvori De er sjelen og sjefen. Vi kan ikke noksom takke Vår Herre, fordi nettop De blev valgt til Unionens formann; idet De er i besiddelse av de egen-skaper, som Unionens formann må være i besiddelse av. Og skal en sund katolsk aksjon lykkes, er dens første mål, at den forløper i forståelse med hierarkiet, innstiftet av *Kristus*. Vi vet, hvorledes De alltid har hatt øiet vendt mot Rom og alltid lydøørt har fulgt dens røst. På Unionens vegne takkes formannen for sitt uselviske og store arbeide, og ønsker styremedlemmene å gi et uttrykk for sin takknemlighet ved å overlevere et kvinnelig arbeide, som forestiller «Bebudelsen»; idet vi i Dem alltid har sett en ydmyg og stor kvinne, som sier: «Se, jeg er Herrens tjenerinne».

L. B.

Kongressen i Dublin.

Dublin står nu helt i kongressens tegn — både den katolske og den ikke-katolske del av befolkningen beskjefter sig utelukkende med den. Den blir betraktet som en slags nasjonal fest, og det er bestemt at der på flere steder skal plantes erindringstrær, som «århundrer fremover vil være levende minner om en av de største begivenheter i Irlands historie».

Fra Amerika alene kommer ca. 20 000 pilegrimer, hvorav en del føres av Franciskanerne, og har lagt veien om Palestina. Fra hele verden over kommer der pile-

grimstog, og når dette leses er altså kongressen i full gang, idet den høytidelige åpning har funnet sted onsdag den 22. ds. i katedralen St. Mary. Naturligvis har på langt nær alle kongressens deltagere kunnet finne plass i kirken, som kun kan rumme — og det knapt nok — alle de geistlige og verdslige funksjonærer som er knyttet til den og spisserne av de anmeldte besøkende. Ved hjelp av store høytalere er der dog sørget for at talerne kan høres av alle som befinner sig i gatene omkring kirken.

De katolske kirker i Dublin er i likhet med kirkene i Madrid temmelig uanselige. Således har det ikke alltid vært tilfelle, men de vakreste av kirkene blev for 350 år siden fratatt katolikkene av protestantene. Disse forføier nu kun over 35 kirker, hvorav to har katedral-rang — den hellige Patricks Katedral og Krist-Kirken, som begge er to kostbare byggverk fra middelalderen. Op på høide med disse to i kunstnerisk verdi kommer ikke den for 100 år siden fullførte kirke til den ubesmittede undfangelse. I sig selv er den en fortreffelig efterligning av gresk-dorisk stil, men man kan ikke si at dette for en *katolsk* kirkebygning er stort bedre enn om den var en fortreffelig efterligning av budhistisk arkitektur. En søilegang, kopiert efter Theseustemplet i Athen og et interiør, som er en direkte efterligning av den ikke meget originale St. Phillipos de Roule-kirke i Paris, uttrykker ikke nogen dyp kristelig tanke som er verdig Dublin beboeres skjønne og rene tro eller byens enstående tradisjoner. Kun få av byens katolske kirker kan man betegne som kunstnerisk betydelige — de fleste er i en slags pseudo-klassisk stil, som passer dårlig inn i byens atmosfære. Men de varmttroende irlendere skatter sine kirker like så høyt som andre setter sine langt skjønnere Gudshuser — for Dublins tro er ikke en tro for arkæologer og kunstkritikere — det er en tro for det levende liv.

Foruten den pavelige legat, hans eminence kardinal Laurent Lauri med hele sitt store følge, har 12 andre kardinaler, over 300 biskoper fra hele verden, hvoriblandt 14 apostoliske vikarer, tilsagt sitt nærvær.

Herhjemme —:

St. Halvard skole

avsluttet skoleåret i forrige uke med en tur til Elisabeths-søstrenes hvilehem på Munkerud. Skolens 4 klasser har i år vært besøkt av 16 elever.

Brev fra Nord-Norge.

Fredag 10. juni foregikk installasjonen av Harstads nye sogneprest, velærv. pater *Stockmann*. Med hurtigruten sydfra ankom administrator *Irgens*, general-superior *Trampe* og Nord-Norges nye overhyrde pater *Johannes Starke*. På bryggen blev de mottatt av sogneprest *Borsboom* og pater *Stockmann*. De begav sig straks til den lille menighetskirke, hvor administratoren

frembar det hellige messeoffer. Umiddelbart efter messen blev pater *Stockmann* av administratoren innsatt som sogneprest — Harstads femte katolske sogneprest. Efter et besøk i prestegården og på hospitalet reiste de geistlige herrer videre til Hammerfest.

Søndag den 12. juni tok velærv. pastor *Borsboom* avskjed med Harstads menighet. Før prekenen under høimessen opleste sognepresten et avskjedsbrev til menigheten fra den apostoliske administrator, som ikke hadde fått anledning til å stanse en søndag på Harstad. I sitt brev rettet han en takk til søstre og legfolk for trofast katolsk liv gjennom de forløpne år. Efter messen tok menigheten avskjed med sin avholdte sogneprest, og et par dager senere forlot pastor *Borsboom* Harstad og Nord-Norge, hvor han har virket uavbrutt siden 1921, først 7 år på Hammerfest og siden 4 år på Harstad.

Velærverdige herr pastor Johannes Borsboom

forlater i disse dager Harstad, efter å ha virket her som sogneprest ved St. Sunniva kirke i 4 år. Det er med vemod man ser denne staute ordets forkynner forlate Nord-Norge efter 11 års uavbrutt virke heroppe, idet pastoren allerede i 1921 kom som sogneprest til Hammerfest, hvilket embede han innehadde inntil han i 1928 blev forflyttet til Harstad.

Hans velærverdighet, som kom her til landet i 1918, blev presteviet i Oslo, hvor han i 3 år var kapellan ved St. Olavs kirke. Den nye, fremmede prest virket dengang i øinefallende ung, ved siden av vår egen aldersstegne høiærverdige biskop Offerdahl — dengang sogneprest ved St. Olavs kirke. Nu er velærverdige hr. pastor *Borsboom* selv blitt en gråhåret mann, om enn ennu ungdommelig spenstig. Det kan vel ikke nektes, at disse 11 år i Nord-Norge har i mange henseender vært et liv i forsagelser, selv om hans velærverdighet har høstet rike velsignelser i sitt arbeide. Han har hatt den glede å kunne opta adskillige konvertitter i kirken. Den siste av hans konvertitter her mottok sin første hl. kommunion den selvsamme dag hans høiærverdighet administrator *Irgens* besøkte Harstad med 2 patres av Den hellige familie med tillike denne ordens general-prior for å innsette den nye sogneprest her. Her var ialt samlet 6 prester, og der blev den dag lest 3 hellige messer i kirken — i sannhet en stor festdag for Harstad.

Mange av Nord-Norges katolikker lever skilt fra kirken ved milelange hav og fjell, fristende skjebnen utelukkende blandt anderledestroende. Påkjennningene kan være mangeartet, og de har også ytret sig i sårende avisartikler. Da har hans velærverdighets saklige og greie svar i lokalpressen kommet oss godt til undsetning. Vi skylder Dem, velærverdige hr. pastor *Borsboom*, inderlig takk for hvad De med alltid usvekket offervilje har ydet oss i disse 11 lange år under våre små og ofte ublide forhold — i karrige kår; og vite skal De, at våre hjerteligste ønsker om et overmål av

held og lykke, følger Dem på ferden videre. Jeg vover også å si til Dem, hr. pastor, såvel som til de øvrige prester av den gamle garde, som så å si har pløiet jordbunnen i det «halve kongerike»: På gjensyn, om det enn kan skje ved kun et flyktig besøk på gamle tomter.

I velærverdige hr. pastor Borsboom mister Harstad også en skattet sproglærer. Han har besørgt franskundervisningen ved gymnasiet, og har hatt sterk søkning til sine kurser i tysk og engelsk, såvelsom til privatundervisning i flere sprog, også latin.

Harstad i juni 1932.

Nordlending.

Hammerfest.

Den 12. juni blev en minnerik høitidsdag for menigheten på Hammerfest. Den nye overhyrde for Nord-Norges kirkedistrikt, høilærv. pater *Starke*, forrettet høimessen for første gang, og den apostoliske administrator, pastor *Irgens*, holdt sin avskjedspreken som overhyrde. Han rettet herunder en takk til menigheten for dens bidrag til katolsk liv i Norges Apostoliske Vikariat. Efter aftenandakten var der et lite menighetsmøte, hvortil de fleste av menigheten var fremmøtt. Efterat en velkomstsang til den nye overhyrde var sunget, tolket sognepresten, pater Büchelmeyer, menighetens takknemlighet overfor Vikariatet og dets overhyrder.

Administratoren svarte med å uttale sine beste ønsker for menighetens fremgang under den nye ledelse. Deretter holdt den nye overhyrde, høilærv. pater *Starke*, en anslående tale og gav uttrykk for sin glede over at så mange av menigheten var kommet tilstede. Talen blev mottatt med sterkt bifall. Efterat administratoren og pater *Starke* hadde hilst på de enkelte blev den lille tilstelning avsluttet med en sang.

— og derute:

Kjøbenhavn.

Kongressens festspill.

Efter «Katholsk Ungdom», som utkommer i Danmark, tillater vi oss å berette om opprinnelsen til det festspill: «Lægedom for Eders sår», hvorpå prøvene under den kjente teatermann Roberts Schmidts ledelse lenge har vært i full gang, og hvis opførelse vil finne sted på «Det nye Teater». Forfatteren er den meget kjente lærer og skribent H. D. T. Kiærulff — en av alle leserne høit skattet medarbeider ved «Nordisk Ugeblad», hvormed det ikke være insinuert, at ikke også redaksjonen setter pris på ham, men kun pointeres det faktum at vi her oppe er takknemmelig for de klare og instruktive artikler han gleder oss med, og hvorav navnlig hans artikkelserie i vår om «katholsk mystikk» hører til det beste som er skrevet om dette emne i den senere tid.

«Lægedom for Eders sår» vil bli fremført av damer og herrer som alle er tilknyttet det såkalte «Israelsgilde», som omslutter en liten scenisk misjon i den katolske danske menighet. Man legger vekt på å frem-

føre originale dansk-katolske arbeider i stedet for de oversatte utenlandske komedier, som ligger den danske naturlighet noget fjernt. Og man ønsker især komedier, hvis katolske tankegang er forbundet med håndfast virkelighetssans, således at det katolske teater kan bli stedet hvor man ikke drømmer sig bort til lykkeligere egne og tider, men hører katolsk tale om den nærværende virkelighets problemer.

Disse Israelsgildets skuespillere er det, som nu skal gi eukaristiske tanker scenisk liv. De er amatører, men bladet fremhever at de er så godt sammenspillet at man kan vente en opførelse som ikke er festen uverdigg — og om selve innholdet beretter det:

Man presenteres først for selve paven som i Vatikanet mottar besøk av en regjerende fyrste, som søker råd hos H. Hl. for regjeringens byrder, og for hvorledes han best skal kunne hjepe sitt folk. Hvilke opgaver som er de viktigste og hvilke midler som best løser dem. Paven henviser til Alterets sakrament — Gud og Guds kraft i vår nærmeste nærhet — lægemidlet mot alle onder og kraftkilden til alt godt. Han peker på alle de store opgaver, og i fem bilder, fem små dramatiske begivenheter, illustreres nu opgavene og sakramentets plass i deres løsning. Vi føres til Genf, til et kinesisk hungerdistrikt, for domstolen i et kristendomsfiendtlig land, inn i et kristent hjem og sammen med nutidens studenter. Overalt merkes livets sterke pulsslå, og Sakramentet smykker ikke en idyll, men vepner heltmodigg kjempende. Til sist er vi tilbake i Vatikanet, hvor Pavens ord fører hver handling til sin avslutning.

Meksiko.

Kirkeforfølgelsen i Meksiko antar nu meget kross form, idet alle katolske kirker er blitt lukket av politiet fordi erkebiskopen ikke hadde utpekt de 34 av alle de tilbakeblevne 150 prester, som efter loven skulde tillates å forbli i landet. Den meksikanske regjering har jo som det vil være bekjent uten videre dekretert hvor stort et antall av prester det skulde tillates å øve sjelesorgen i landet, og dette dekret blev håndhevet på en måte som gjorde all sjelesorg til en umulighet. Dette betyder en undertrykkelsen av all religionsfrihet, som ennu ikke er forekommet i en kulturstat, og selvfølgelig har erkebiskopen inntatt den holdning, at han som kirkelig suveren ikke kunde eller vilde utvelge et så utilstrekkelig antall prester og derved på en måte hjelpe til at denne urettferdigg ordning blev gjennomført. Man er derfor skredet til det uhørte skritt å lukke alle katolske kirker i hele landet og stort krossere kan som sagt ikke den kirke- og religionsfiendtligg kurs dokumenteres. Og når dette kan skje i byen Meksiko, hvor statens forbundsregjering har sitt sete, kan man forstå at de andre forbundsstater må hylde et lignende kulturfiendtlig prinsipp. For hele Meksiko er dette et brennemerke som vanskelig kan utslettes igjen, og samtidig viser det klart at der i dette land råder den samme anti-kristne, revolusjonære ånd som utgår fra Moskva og nu overalt forsøker å gjøre sin innflytelse gjeldende.